

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny -- hal.	EDVARD SÁNDORFI.	Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
Na pol roka --- 2 " -- "	Majiteľ a vydavateľ :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
Na štvrt' roka --- 1 " 20 "	JAN MOLNÁR	ohlasky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

O čom sme ešte nehovorili.

Je to boj chudoby proti kapitalistom to jest tým, ktorí na pokladných škryňách čupiac, nečinne hľadajú na hynutie svojich vycicaných spolublízných. Vodcovstvo týchto bojov zaujala robotnícka trieda. Delník nemá na tom svete ničoho, iba Bohom mu dané sily telesné: on jedine z práce rúk musí živiť seba i svojej.

A táto trieda chudobných delníkov deň po deň zväčšuje sa. Tisíce malohospodárov a remeselníkov ostáva bez všetkého, a títo všetci hrnú sa do dielní. Každý z nich s boláskou rozziakeneho ducha klaje tým, ktorých povinnosťou bolo by bývalo zaujať sa ich a nerobili to.

Lež koľko tisícov jesto tiež, ktorým pri terajších poriadkoch národohospodárenia hrozí úplný hmotný úpadok! Koľkí sú už na ceste, ktorej koniec vedie ku žobráckej palici?

Ba chudoba začína už znebezpečovať žitie aj všetkých iných tried, vyjmúc kapitalistov. Načo by sme sa klamali; to je veru tak, že delník, hospodár a remeselník idú všetci dolu vodou a popri týchto psote biedačif začína všetko, čo z ľudu žije. Kupec, úradník, učiteľ, kňaz, pravotár, lekár nebudú vstave na zanechaných pustatinách vyžiť.

Je to teda docela prirodzená vec, že všetci títo ľudia sú hotovými bojovať proti nemilosrdným papáčom. Že sú nemilosrdní tí papáči, to vidí každý. Koľko sa už len pohovorilo, popísalo, prosilo, probovalo na všelijaký spôsob, aby n. pr. liberálva vláda odriekla sa už raz tých bohatých židov a kapitalistov, a či nebolo všetko márne?

Nuž ale to je už tak, že vrana vrane oko nevykole. Veď hádam vieme, že ešte ani jeden

minister nešiel z ministerského stolca na prázdno, každý vám bol znamenite operený a k tomu ešte veľké tisíce schováva ako pensiu do vrecka. Áno ešte aj pensiu má každý hoc mu aj nič nechýbí, ba ešte sa posadí uradovať zase len za veľké tisíce. A jako ministri, tak aj liberálni ablegáti. Oj nemusíš sa ty starať o tvojho veľkomožného ablegáta, ty zadlžený sedliacku, hladný remeselníčku! Má si každý liberálny ablegát veľmi hojnú papu, a keby mu bolo málo, nuž majú bohatí židia bárskoľko kresťanských groší, aj z týchto sa kedykoľvek obživí.

Keby nebolo tých všeliakých liberálnych masných hrncov, myslíte, že by taký — kolkoraz hlúpy liberál tak zázračno pridržal sa toho ablegátstva? Myslíte že ozaj tak zaujíma sa vás, že nevládze sám so sebou? Alebo hádam ti bohatí židia len tak pre parádu bláznia sa pri volbách? Ach však by sme boli nesmierne obmedzení, keby sme ešte ani teraz nepochopovali, že tu ide všetko len o brucho! Áno, my rozhodne tvrdíme, že všetko čo je liberálne, každý ablegát, každý žid, každý liberálny volič je len podlizačom kapitalistov. Rotschidové, Hirschové a iných boháčov peniaze pohybujú všetkými, či už o tom majú vedomia, alebo nie.

My ani najmenej nemôžeme zastaviť sa nad neustúpnosťou kapitalistov. Veď boháč-úžerník bol vždy taký. Kristus bol Boh, a predsa rozišla Ho podivuhodná zlosť, keď zazrel pred sebou boháčov peňazomencov, ktorým ani dom boží nebol svätým, len aby hladné vrecko hodnými zárobky naplniť mohli.

Aj teraz máte takých istých kapitalistov. Zakúpili celé Uhorsko aj s jeho vládou, aj s jeho pánmi, aj s jeho zákonmi, aj s jeho liberálnymi

ablegátmi, aj jeho železnice, aj jeho školy, aj jeho náboženstvo, a žiaľ Bohu ešte aj kňazstvo! Aspoň niektorí z týchto pánov slúžia tiež ochotne tej politike, ktorú si kapitalisti — židia vyárendovali nám na zlomkrk.

My teda nečudujeme sa hltavým papáčom liberálnym a boháčom židom, ale čudujeme sa jejich mizerným otrokom. Ale to je tak, že jaký pán taký otrok. Nič horšieho na svete, ako keď z otroka stane sa pán. Nuž a to vieme, že všetci liberálni voličia a náhončiaci chcjú sa stať pánmi. Jeden chce kanoniu, druhý rychtársku palicu, tretí krčmu, štvrtý chce byť pánom direktorom na štátnej škole, piaty ľúbil by postúpil ako zverolekár so sedliackých svín na veľkopanské kone, šiesty a čo ja viem ešte kolký tiež chce byť akým takým pánom aspoň zakiaľ voľby trvajú. No keby tak Pán Ježiš Kristus ešte raz na svet prišiel, neviem či by takýmto mizerným otrokom tiež nepodal so spleteným povrazom po chrbte!

Ale zaslúžili by aj takíto, veru zaslúžili by toho božieho trestu. Lebo že papáčom bruchá narástly a naša psotač nemôže si chleba zarobiť, sú len tí mizerní otroci na príčine. Oni sú príčinou, že nedovedieme na jeden úder odohnať z tohoto sveta liberálnu vládu. Na ich svedomie leží (jestli svedomia majú) všetky tie násilensvá a nepravosti liberálne. Len oni dopomohli liberálom k masným papám a pensiam a židom k všelijakým výhodám. Že sme my ostali tu doma cudzími, že nás každý liberálno-židovský nestvor vysmeje, že robia s nami pri voľbách jako s hovädom, to by všetko nemohlo byť, keby tých mizerných otrockých strachoprdo nebolo.

Ale mám česť dnes zvestovať volačo týmto nečlovekom. To, o čom sme ešte nehovorili a nehovorili sme schválne. Už pletú pomlčky povraz na hrdielka vaše, páni papáči, a bude ten pyvraz stačiť aj na čapor pre skrčených otrokov vašich liberálnych. Týmto povrazom bude socializmus. Môžete sa na túto zvesť po veľkopanský, alebo po hlupootrocký usmiať, to na veci nič nezmení.

My schválne mlčali sme o socialisme, bo mysleli sme, že nábožná Slovač nikedy nepridá sa k pohybu bezkonfessionálnym socialistov.

Keď už ale vidíme, že socializmus medzi zanedbanou chudobnou triedou Stovákov skutočne jestvuje a sa šíri, musíme privolávať hromovým

hlasom: Bratia pozor! Preč s liberálnymi otrokmi a idme všetci ratovať ľud pod kresťanskou ľudovou stranou!

Čo všetko hlásajú socialisti v Pešti, Prešporku v baňských mestách a inde, nechceme teraz spomínať. Dosť na tom, že pre ničomnosť našich niektorých judášov, ktorí prekážajú víťazif snahám ľudovej strane, šíri sa socializmus. Dnes-zajtrá budú mať časopisy slovenské, budú mať aj denník jestli nie dva. A prímu každého. Komu odobierajú chleba, svobodu, národnosť, práva občianské: všetci budú mať miesto medzi nimi.

Nuž páni Judáši čo povieť na to?

Či viete, že vy budete všetkému príčinou?

Či myslíte, že vás nepotresce Otec nebeský, ktorý aj toho chudobného stvoril? *E. S.*

POLITICKÉ CHÝRY.

V južnej Afrike.

Zprávy z južnej Afriky Angličanov znepokojujú. Na ceste z Kimberleya do Boshofu zajali Búri bez výstrelu celý vlak so zásobou potravín a náboja a lokomotívu vyhodili do povetria; na nedostatok teda Búri netrpia. — A z Maseru oznamujú: Počet na hranici krajiny Basutov shromažďujúcich sa Búrov stále vzrastá. Jeden oddiel 1400 mužov stojí pri Ladybrande. Mesto Vycksburg a celý okres je v rukách Búrov. Prirodzená vec, že keď to mesto obsadili, zaujali magazíny a čo potrebovali, nabrali. Anglickú zástavu roztrhali na kusy. Angličanov zlostí menovite to, že Búri zásobujú sa dľa potreby z ich skladov. Búrom vytýkajú, že kam vkročia, všetko pustošia, čo ale nestranní zpravodajci práve im, Angličanom, pripisujú. Kto proti Búrom búri, kto kuje proti nim zradu, tomu ovšem neodpustia.

Generálny konvent

ev. a. v. cirkve dňa 8. t. m. pokračoval vo svojej porade. Prijaté boly zprávy o evanj. teologickej akademii a o základinách. V záležitosti slovenských bohoslužieb na Sarvaši podaná appeláta pre nedostatočné vystrojenie na návrh Antona Lehotzkého bola zaslaná zpät a jej pojednávajúce určené na budúcoročný konvent. Sarvašská ev. cirkev bola totiž pred 6. rokmi uzavrela odbavovanie služieb Božích len slovensky, proti čomu appelloval Daniel Haviár. V záležitosti štátnej podpory, pofažne eksekvovania XX. zák. čl. z r. 1848 konvent zašle nový prípis ku vláde. Po vybavení drobných záležitostí porada bola odrečená na druhý deň.

V porade konventu dňa 9. t. m. vybavená bola záležitosť Reischelovskej základiny. Táto základina náleží preddunajskému dištriktu. Keď však po novom podelení dištriktov Orava, Liptov a Turiec padly do baňského dištriktu, žiadaly si i ďalej mať účasť na základine Reischelovej. Preddunajský okres však nebol náklonný túto žiadosť splniť a chce záležitosť predostrieť občianskému súdu, tri menované senioráty ale chcely sveriť riešenie na generálny konvent. Po kratšej debatte gen. konvent vyriekol, že v tejto záležitosti je príslušný volený súd a vyzval preddunajský okres aby pomenoval svojich členov súdu. Po vybavení drobných záležitostí konvent zakľúčil modlitbou biskup Baltik.

Vojna v Číne.

Z Číny došlé zprávy oznamujú, že sa gróf Waldersee neuspokojil len so zaujatím Pautingfu, lež že rozposlal spojené čaty i v takom smere, ktorý vedie ku provincii Šensi, v ktorej leží nové hlavné mesto Číny Singanfu, kde sa zdržuje čínsky cisársky dvor. Dľa tých zpráv spojené čaty zaujaly jednotlivé časte provincie Pečili, potom však vtiahly do Šantungu, kde zaujaly veľké mesto Iču. Podobne druhá časť spojených čiat nezostala v Pautingfu lež uberajúc sa na západ došla k provincii Šansi. Za provinciou Šansi nasleduje provincia Šensi, v ktorej leží Singanfu. Čínsky dvor v Singanfu tohto rýchleho napredovania spojencov, hlavne Nemcov a Angličanov, tak sa naľakal, že cisár proti spojencom vyslal 20.000 hláv vojska na čele s generálom Tungfusiangom, o ktotom len nedávno boli z cisárskeho dvoru pustili chýr, že ušiel aj s princom Tuanom do Mongolska. Jestliže chýry o takomto napredovaní spojencov do vnútra Číny zodpovedajú pravde, tak maršal Waldersee odhodlal sa k smelému ale veľmi nebezpečnému kroku. Čaty, prenasledujúce čínsky dvor vo vnútri Číny, ľahko môžu byť čínskym vojskom odtrhnuté od čiat pozostavších v provinciách Šantung a Pečili, čo by malo nepredvídané následky.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Interpellácia Majorova.

Popri zvadách o manželstve trónneho dediča milo nám bolo počuť, že ľudák Major aj na záležitosti ľudu nezapomína. Na južných vidiekoch Uhorska, strašné úzery prevádzajú židia s obilím. Sedliak donútený je peniaze si požičať a síce od žida, lebo v blahoslavenom Uhorsku nikto iný nemá peňazí. A žid mu ich dá, len aby sa sedliak zaviazal, že mu v jaseň tolko a tolko pšenice dovezie za požičané peniaze. A keď sa raz na takúto podmienku sedliak židovi podpísal, už je pochovaný. Stá a

stá takýchto pádov dokázalo sa úradne, ba boly aj pravoty o to, ale čo je takému židovi? Má peniaze, nuž ostal nevinným.

V tejto veci tedy podal dr. Major interpelláciu na ministra. A minister aj odpovedal. Sľuboval hory-doly, odvolával sa na zákon ale z celej reči dalo sa vyrozumieť, že všetko musí ostať na starom a židia môžu si aj naďalej dľa ľubovôle úzerif.

Rakovszky a Szilágyi.

Pojednávanie návrhu zákona o vpísaní medzi zákony sňatku trónneho dediča bolo jedinou prácou minulého týždňa na sneme.

Rakovszky posbieral výborné dôvody so zákonov Uhorska terajších a starobilých. Dôvody jeho boly tak nepodvratné, že vláda postavila proti nemu najlepšiu silu svoju v osobe Szilágyiho, bývalého ministra pravosúdia, vychvaľovaného sta najlepšieho právnika v Uhorsku. Nuž ale aj Szilágyimu zhalo, Rakovszky zakaždým pretrhnul mu reč a dosvedčil so zákonov pravdivosť svojho stanoviska.

Toto sa Szilágyimu nepáčilo, a ráčil sa na celú ľudovú stranu osopiť, že vraj ľudová strana len z úcty oproti kráľu chce vpísať návrh medzi zákony.

Nuž že akou úctou chová sa Szilágyi oproti korunovanému kráľu, to už nieraz dokázal a dokázal to ejhľa i teraz. Veď on sám v celej reči svojej hlásal, že v tomto zákone novom nepredpisuje sa a neurčí nič, nevyplivá z neho žiadna povinnosť lebo zaviazanosť, lež že je to výlučne len slavné v známosť vzatie rozhodnutia dediča trónneho dotýčne svojho manželstva.

A toto mu musí uznať každý. Ale keď je tomu tak, tedy nepochopiteľné je, že prečo pre iné má vlastne ablegát súhlasíť s týmto zákonom ak nie preto, že si ctí rozhodnutie dediča trónneho, potažne kráľa.

Szilágyimu sa teda ani najmenej nepodarilo očerňiť ľudovú stranu, lež očierňil seba samého, ačkoľvek už beztak nebol pred kráľom voľáko zázračne bielym.

Výstup ľudovej strany predsa tolko osožil, že sám ministerpredseda premenil svoj návrh a tak podal snemu. Nepremenil síce slovami nášho grófa Zichyho, ale predsa asi v tom istom smysle.

K nášmu obrazu.

Prišli do dediny akýsi pocestní — pravdepodobne voľajáci kupci a zasadli do krčmy. Chalan starého Adama poznal ich po odeve že sú to cudzí, preto hneď schopil sdrotované husle a hybaj do krčmy za nimi — snáď sa mu dačo podarí.

A naši chlapi si teraz prevádzajú žarty, jako je to vôbec vo zvyku s cigáňom žarty robiť. Podávajú mu flašku vína, či-by si tak neupil. Ale more nevie teraz či to so žartu, či naozaj. Oči mu prezradzujú, že milerád upil by si on, len keby flašu už mal v ruke. Nuž veď iste nebude nadarmo čakať.

«Listy Svätého Antona.»

Iste len božskej prozretelnosti máme pripisovať vzniknutie novej pobožnosti ku sv. Antonovi paduanskému. Tá okolnosť, že tento divotvorný Svätý pomáha v hmotných potrebách nielen tým, ktorí sa ku nemu utiekajú, lež spolu aj chudobe, objasňuje nám tú všeobecnú obľúbenosť novej tejto pobožnosti.

Otázka chlebová bola od jakživa taká, že ten kto ju šťastlivo rozlúštil, získal spolu aj dôveru a povďačnosť so strany tých, ktorým sa odpomohlo. Táto dôvera a táto povďačnosť oproti divotvornému Svätému cirkve našej katolíckej isteže len blahodarne pôsobí môže ku vzkrieseniu oslablého ducha kresťanského. A preto, že aj hriešni ľudia, ba aj inoverci a neverci zkusili zázračnú pomoc nášho Svätého, nás oprávnené môže naplniť tou sladkou nádejou, že ešte aj tí hriešnici a neverci privinú sa ku cirkvi tej, ktorej Svätý divotvorca im v biedach pomáhal.

Preto poďujal som redigovať pre slovenských veriacich «Listy svätého Antona.»

Časopis bude riadne vychodiť od nového roku (prvé číslo rozpošleme už ku vianočným sviatkom) na 1-ého v každom mesiaci. Cieľom jeho bude povzbudiť dôveru v zázračnej moci sv. Antona, tohoto Patróna chudoby, pri tom však zaoberať bude sa so všetkými katolícku cirkve sa týkajúcimi otázkami, ba krome týchto budú v ňom aj iné, rozmanité zprávy, aby zodpovedal veškerým duševným potrebám. Vychodiť bude na 16. stranách s obrázkami, bude teda len o poznanie menší, ako je «Kresťan». Predplatná cena budú 2 koruny, ktoré posielajte na adresu: Redakcia «Listy Svätého Antona» **Budapest VIII., Szentkirályi u. 28.**

So srdečným pozdravom na všetkých mojich Rodákov a Rodáčky privolávam v Bohu napred! *E. Sándorfi.*

Učiteľský plat.

Výchova, mravy, hmotné záujmy, vzdelanosť sa rozširovať môže len skrze náboženské dobré školy. Dobré školy závisia od dobrých učiteľov, o ktorých osv. b. Hornig biskup hovorí: «Učiteľ čo sa v prípravovni naučil, to v živote s ďalším seba vzdelávaním musí previesť. Aby opravdive povolaniu zadosť učiť mohol, potrebuje k tomu: tiché, spokojné živobitie; aby jemu sverené dieťky jak láskavý otec miloval, dospelým jak dobrý katolík, statočný občan, rodinám jak rodinný otec za príklad slúžil, k tomu musí mať spokojnú domácnosť, isté, stále, nie od jednotlivcov závislé miesto a taký dôchodok, s ktorým by rodinu dľa stavu svojho vydržať môhol, svoje dieťky pre cirkve a vlast vychoval, na starosť núdzu netrpel».

Aby učiteľovo vyučovanie čím väčší prospech malo, občania musia so svojej strany byť pri ňom a nakolko vládu jemu a sebe dľa zákona napomocní byť.

Podľa zákona od r. 1893. XXVI. učiteľom prislúcha 400 zl. a každých 5 rokov o 50 zl. viac. Ktorá obec ten plat a tie quinquenalky dať

nemôže, dľa zákona a cirkevného nariadenia od r. 1897. febr. 12-ho pod čís. 1234. vydaného dovoľuje cirkve, aby sa štátna podpora pod nasled. výnimkami vzala: 1. Význam školy bez všetkej urážky zadržat sa musí. 2. Školský majetok tak musí na cirkve alebo na školu pripísaný zostať, jako bol pred tým zaujatý. 3. Všetky práva školského výboru tojest vydržovateľa školy skratené byť nesmia.

Z toho vidno, že keď obec štátnu podporu žiada, všetky práva jej sú zabezpečené, keď ale obec školu štátu odovzdá, s tým významom, majetok aj všetké práva sa ztratia. Školský výbor, keď štátnu podporu žiada, musí to mať od patričnej cirkevnej vrchnosti potvrdené; keď by štátna podpora školy alebo cirkvi škodila, nepotvrdí to.

Mnohé školy sa len preto štátu odovzdaly, lebo o zákone a cirkevnom nariadení občania vedomosť nemali. Zákon dľa vysvetlenia cirkevných hodnostárov je nasledujúci:

Vysokod. p. J. Csávolszky, opát-kanonik o tom zákone hovorí: «Ten zákon je pre každú, tak aj pre našu kat. cirkve prospešný, lebo stav učiteľský sa z lepší a farchy sa uľahšia. Štátna podpora je s výnimkami spojená, tie výnimky jak sú v zákone vložené, nič zlého v nich pre cirkve nenie. Učiteľov si sami volíme. pod našou rukou sú. Vláda, keď vidí, že učiteľ nie dľa zákona vyučuje, vyšetovanie oproti nemu zavedie aj tenkrát, keď podpory nemá. My ani pánslavských alebo dakých rumunských učiteľov si nežiadame. Keď cirkve odstráni učiteľa z úradu pre mravné výstupky alebo občianske prečiny, to odstránenie musí aj minister osvetz potvrdiť, aj vtedy, keď od štátu podpory nenie. Keď by vláda dľa 12. §. volajaký tlak na obec učiť chcela, to učiť nesmie, len podporu odoprieť môže».

J. Valter, cirkevný hlavný školdozorca zákon vysvetľuje nasl.: «Vysoká vláda múdro zriadila plat učiteľský. Doplňenie 400 zl. a quinquenalky sú opravdivým požením pre učiteľov a pre obce.»

V jednej dedine je katolícka a evanjelická škola. Katolíci platia na školu 25%, ktoré %-ty každých päť rokov skrz quinquenalky bude o 3% väčšie — učiteľia po 300 zl. majú. Evanjelici so štátnou podporou dávajú učiteľovi 400 zl., žiadnu školskú daň nemajú, čo im (80 zl.) chýba, to

platia školské dietky. Evanjelíci štátnu podporu berú z berného úradu, kam aj katolíci svoju daň platia, tedy platia aj na tú evanj. školu. Je to rovnoprávnosť, že my druhým pomáhame a sami vnúdzi sme? Príslovie je: hlúpy dvojnásobne platí. Chytré obce vedia využítkovať fortielný zákon. Katolíci nie len na iných učiteľov ale aj na rabínov a farárov platia, lebo vláda rabínom a iným farárom plat do 800 zl. doplňuje, jako učiteľom do 400 zl. Katolíci pre nezriadenú autonómiu doplnenia platu nemajú.

Štátna podpora neškodí nikomu. Jako vláda ju môže odoprieť, tak aj obec kedykoľvek ju môže zanechať. Štát ju odoprie, keď učiteľové učinkovanie nezodpovedá zákonu, alebo nedrží diplomovaného učiteľa. Štát už daktorým učiteľom podporu odoprel bez toho žeby školu odobral. Keď by vláda, niečo zlého smýšľala, ponechala by, aby kto raz podporu príme, musel ju aj podržať. Zo štátnou podporou daktorí občianov strachujú, jako rodičia dietky zo školou z čoho dietky strach majú dokiaľ do školy nevstúpia. To isté je aj zo štátnou podporou: ktorá obec ju má, ju aj podrží.

Komu je v moci, nech za včasu na tom pracuje, aby občania veľkej farchy a učiteľia biedy nemali, lebo občianom obťažaným všetká chuť od vydržiavania školy odpadne.

Držme sa tohoto príslovia: «kto neskoro chodí, sám sebe škodí. N. N.

Poznámka Redakcie. Čo v tomto článku sa spomína zodpovie síce pravde, ale my hovoríme: bársby nezodpovedalo! Akokoľvek za nevinnú pretvára sa vláda v ponúkaní štátnej podpory ľudovým školám, predsa dá sa tu dobre poznať aj to kopyto, čo vláde zpod haleny vytŕča. Jestli vláda bezzistne chceľa školám kresťanským ľudovým pomáhať, nuž mohla bez všetkých podmienok to robiť. Veď židovským fabrikám nepredpisuje podmienky. Pri školách však, ktoré vláda podporí, vymienila si dvoje veľavýznamné práva. Jedno, že na takej podporovanej škole len s jej potvrdením môže byť voľakto učiteľom. Keď by teda s akejkolvek príčiny nechcela prijať a potvrdiť vyvoleného školskou stolicou učiteľa, pošle vám na krky takého chlapa, jakého ona sama bude chcieť a vy budete museť hubu držať. Druhé, že má vláda kedykoľvek a z akejkolvek príčiny vyzdvihnúť učiteľa takej školy, ktorú vláda podporuje. Môže vám ten učiteľ akýmkoľvek milým a dobrým byť, veru keď sa vláde páčiť nebude, alovanti! odoberie vám ho preč.

A kadenáhle vláde zapáči sa, môže takému učiteľovi podporu odoprieť.

Nuž taká moc v rukách vlády značila by veľké nebez-

pečenie pre samostatnosť učiteľov akožto občianov. Boli by oni práve v takom postavení, v akom teraz nachodia sa štátni úradníci vôbec. Pozrite si úradníkov, či môžu samostatne nasledovať svoje presvedčenie n. pr. pri voľbách, a či neni mu každému psovskou povinnosťou sháňať sa v záujme vládnej politiky akokoľvek by ona bola sozidovstela? A práve tak budú museť tančiť aj učители, keď raz pod čaporom vlády budú.

Že aj niektorí cirkevní hodnostári odporúčajú prijať štátnu podporu, to je len preto, lebo tí horespomenutí páni sú žiaľ Bohu liberáli. S týmto sme dosť povedali.

Však ale ani samé liberálne noviny netajú, čo smýšľa terajší kultusminister Vlašič s tými štátnymi podporami. Chce čím viac vplývať na vyučovanie, aby ono bolo také, jako to vraj politika jednotného maďarského národného štátu. Jedným slovom vláda strojí sa aj učiteľov pozbaviť všetkej občianskej svobody. Tedy opatrnosti nezbyva.

Pút' do Jeruzalema.

Odchod: **6-ho januára 1901** z Budapešte na Rjeku, Terst, Brindizi, Corfu, Fatras, Piraeus, Smyrnu, Rhodes, Beirut, Jaffu, Jeruzalem — nazad: Jaffa, Fort-Said, Alexandria, Brindizi, Terst, Rjeka, Budapešť.

Ceny do Jeruzalema: III. trieda 157 zl.

« II. « 340 «

« I. « 430 «

I. a II. trieda so stravou na lodi a v Jeruzaleme, pre III. triedu len v Jeruzaleme. — Povedie: Gedeon Dömötör, farár v Budapešti, II. okres Bombatér, kde aj programm dostať.

Mesiac dušičiek.

November je mesiacom dušičiek v očistci sa trápiacich. Sv. cirkev, ktorá za svoje deti považuje aj dušičky v očistci sa trapiace vzbudzuje nás, aby sme im na pomoci boli.

Však keď sa ony vysvobodí následkom našich dobrých skutkov z očistca, aj ony neunavnou a horlivou modlitbou sa budú u Boha primlúvať za nás.

V novembri v hocktorý deň môžeme obsiahnuť 7-ročné odpustky, keď navštívime chrám boží, a keď sa v ňom za duše očistcové voľačo pomodlíme.

A tieto odpustky pod týmito podmienkami každý deň možno obsiahnuť v tomto mesiaci.

Tieto odpustky možno prepustiť dušiam v očistci trpiacim. Okrem toho v ten deň, v ktorý sa vyspovedáme, ku stolu Pána pristúpime a na úmysel Pápeža 5 Otčenášov, 5 Zdravasov, 5 Sláva a 1 Verím v Boha sa pomodlíme, v ten deň raz v tomto mesiaci plnomocné odpustky obsiahneme, ktoré tiež sa môžu prepustiť zomrelým veriacim, ktorí sa v očistci nachádzajú.

Kto by nepamätal na duše očistcové, medzi ktorými má snáď svojho otca, alebo svoju matku; svojho brata,

alebo svoju sestru; svojho príbuzného, alebo svojho priateľa?

Či by to nebola pohanská neláska, keby sme na tie duše ani nespomneli? Veľké muky im zapríčiňuje očistcový oheň, ktorý ich snád už od mnohých rokov morí a trápi; a nebudeme-li im na pomoci, kto vie koľko rokov sa ony ešte budú tam trápiť?

A veď my im môžeme ľahko pomôcť. Dajme Omšu sv. slúžiť za ne, alebo dajme zobrákom almužnú, aby sa za ne modlili; alebo modlime sa my za ne, alebo zapríme sa v volajakom ohľade, postíme sa, získajme si horespomenutým spôsobom odpustky a prepustme tieto im. Čím väčšia je bieda očistcových dušičiek a čím ľahšie im môžeme pomôcť, tým viac sme zaviazaní na pomoci im byť. Či by sa nám to páčilo, keby sme sa i my do očistca jednú dostali — čo nenie nemožná, lež aj veľmi podobná vec, nedostaneme-li sa do pekla — a keď sa už tam budeme trápiť a nikto si ani len nespomne na nás, opätujem, či by sa nám to ľúbilo? Zaisťe nie. Tedy preukazujme aj my milosrdenstvo dušičkám očistcovým, aby sme aj my jednú milosrdenstvo našly. Staň sa!

Edvard A.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Podáva: *Ján Straka.*

Z Hrabušic: Andrej Kubinský 10 korún; zo Žakarovca: Pavel Rusnák 10 kor.; z Ameriky: Michal Burik 10 kor.; z Levoče: Anna Vrábeľ 20 kor.; z Ružomberku: Ján Babilonský 5 kor., N. N. 2 kor.; z Ameriky: Juraj Čidbaj 20 kor.; Ján Poľak Telgárt 3 kor.; z Ružomberku: Jozef Burc 1 kor.; zo Slovenskej Vsi ružencoví spolok 10 korún, Štefan Brener 10 korún; z Galície: Martin Miss 4 kor., Maria Repaský 2 kor.; Ján Poľak Telgárt 3 kor.; z Kencie: Juraj Kubiňi 10 kor.; Anna Rigasz 6 kor.; Veriaci z Igló mlinča a z Havranovej doliny 74 korún; Andrej Králik 10 korún; z Harhova: Veronika Neubauer 6 korún; z Darovca: Matej Škorica 1 kor.; z Pavľan: Michal Zavadský 10 korún.

Jaké kalendáre máme kupovať?

Medzi spisovateľskými prácami pospolitému ľudu venovanými prvý asi zástoj hrajú kalendáre. Ten kalendár aký-taký, to si už len každý obstará. Toto vedia dobre aj knihokupci, preto každý usiluje sa čím lacnejší, a čím zaujímavejší kalendár podať ľudu. Čo obsahuje v sebe potom taký kalendár, o tom sa knihkupec málo stará: jemu len o dobrý zárobok ide. Nieto sa čoho diviť, že stretáte sa teda s kadeakými jarmočnými prácami u knihkupcov a kupujete malované, kriklavé daromnice za drahé peniaze.

Preto za povinnosť pokladali sme si upozorniť našich ct. čitateľov na tie kalendáre, ktoré spokojným svedomím odporúčam vám môžeme. Takéto sú:

L'udový kalendár Lurdskej sv. Panny. Kalendár tento zostavila a vydala Redakcia «Kráľovnej sv. Ru-

ženca». O obsahu kalendára tohoto nemôžeme prehovoríť ešte, ale meno onoho časopisu, ako aj osobnosť vp. Redaktora Štefana Pironcsáka dostatočnú záruku poskytuje každému, že Lurdský kalendár tento našim slovenským katolíkom najlepšie zodpovie. Preto zvlášte pánom duchovným kalendár tento čo najvрейšie odporúčame. Cena i s poštou len 60 halierov. Na 6 výtiskov pošle sa jeden zdarma.

Ďalej odporúčame «**Svato-Štefanský kalendár**». Vydáva Szt. Gellért nyomda, Budapest, VIII. Práter-utca 44. Kalendár tento je už dosť z predošlých rokov známy našim cteným čitateľom. Čo sa zovňajšku kalendára týče, bude on veľkolepým a prekvapí tohoto roku ct. odberateľov. Ale aj obsahom bude sa líšiť od všetkých iných kalendárov. Lebo okrem náboženských článkov sú v ňom aj také, ktoré ubohého ľudu až veľmi z blízka sa dotýkajú a sú v ňom také pravdy hlásané, ktorých nikde inakde nedečítate sa. Pritom utešené rozprávky a obrazy činia tento kalendár skutočne drahocenným. Ináč poznamenáme, že prezrel a prepracoval ho Ed. Sándorfi, redaktor «Kresťana». Vyznáme sa, že by nám bolo veľmi vzácné, keby ct. čitatelia naši usilovali sa čo najviac rozšíriť kalendár tento, aby naše pravdy a ponosy ozývaly a pretriasaly sa po všetkých kútoch našich ubohých Rodákov.

Cena jedného výtisku je 30 kr. (60 hal.), 10 výtiskov 2 zl. 50 kr. (5 kor.), 20 kusov 4 zl. 50 kr. (9 kor.), 50 kusov 11 zl. (22 kor.) už aj s poštovou trovou ak peniaze napred pošlete.

V tom istom duchu písaný je aj «**Kresťanský ľudový kalendár**» s utešenými obrazmi a rozmanitým obsahom. Cena tohoto je len 25 kr. (50 hal.), 20 výtiskov stojí len 3 zl. (6 kor.), 50 výtiskov len 7 zl. (14 kor.). Tieto výborné dva kalendáre dostaf len u «**Szent-Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter-utca 44.**

Schopnejší čitatelia našich novin mali by sa chytró obrátiť s objednávkou a hromadne kúpiť tieto kalendáre. Mali by nielen zásluhu za dobrú vec, lež mohli by si pritom aj dačo zarobiť, keby tak po nedieľkách predávali známym svojim kalendáre tieto po kuse, veď je v dnešný čas každému platný ten groš.

Prosba ku láskavým čitateľom Kresťana!

K rozmnoženiu účty Srdca Ježiša, obraciame sa ku ct. čitateľom «Kresťana» s tou poníženou prosbou, aby ku vnútornému zariadeniu kostola r. katol. stankovanskeho, ktorého stavba o krátky čas sl. komorským panstvom dokončená bude, nejakým milodarom láskave prispieť ráčili.

Obyvatelia našej obce skoro bez výnimky sú chudobní pri železnici zamestnaní robotníci a pltníci, ktorí v potu tváre vyhľadávajú si svoj chlieb a ktorí ešte toho roku pri stavaní kostola musia zplatiť 5734 zl. (päťtisíc-sedemstotryačtyry zl.) čo výmennú cenu zápražných a rukových dní. Už toto je farcha pre nás nesnesiteľná! Z tej príčiny nútení sme ná základe udeleného nám mi-

nisterálneho zo dňa 25. juli č. 78.547 vysokého dovolenia, milodary po krajine sbierať.

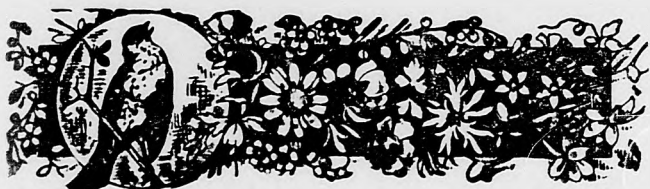
Na znak vďačnej uznanlivosti urobili sme základinu na 20 zl. (40 korún) za časné a večné blaho všetkých tých dobrodincov našich, ktorí ku vnútornému ozdobeniu kostola nášho jakýmkoľvek malým milodarom prispeli. Za týchto sa bude **každoročne** v neurčitom čase **jedna tichá sv. Omša odbavovať** v Stankovanoch, v kostole «Božského Srdca Ježišovho».

Okrem toho nižepodpísaný miestny farár zaväzuje sa behom jedného roku rátať od posviacky kostola, 20 (dvadcať) tichých odslúžiť sv. Omši za tých priaznivcov, ktorí na spomenutý cieľ aspoň 50 kr. (1 korunu) obetujú. Poniženú prosbu našu do láskavej priazne ct. čitateľov Kresťana ešte raz odporúčajú, sme s výrazom zvláštnej úcty

Martin Pazúrik,
farár stankovanský.

Ján Bulják,
kurator.

Tomáš Taraba,
kurator.

BESEDNICA.

Rodisko.

Kysúce Novémesto,
milená ty obec, srdcu môjmu blízka!
V tvojom lone úsvit vzniku môjho jesto,
pevca tys' kolíska.

Vôkol vrchy, viesky,
miazgavé ľa venčia smrek, bory, jedle.
Zelených po stráňach shon oviec, kráv rezký
preberá si v jedle.

Voňavých v lazúrach
driečnych jahodiaroch ozev kypí sladký.
Z pasiek haluz, íver v nošiach, legatúrach
vlečú chlapeci, matky.

V kručín, krov, hôr húšti
rozihrané vtáctvo, zver sa poneviera.
V lieskach bucko, bolvan oriešky si truští,
služobná steľ sbiera.

Bujné ovsy, raže,
jačmeň, strovy, krumple tvojím poľom rastnú.
Po smaragde lúčim detva kytky viaže,
dobu trávi šťastnú.

Kaňa, birkut, jastrab
točí sa vo výši, ostrým sledí jastrom;
strelou ti v dvor vpáli, vzchytí, rve hyd na strap,
letí lesov na strom.

Stojíš, dýchaš dávne
a ten šiny šarkan rozchýril ľa navždy.
Tvojich veží čiapy vyčnievajú slávne,
páči na ne každý.

Tých burných dvoch veží
rozliehavé zvony tak velebno zvučia.
Zvlášte Burian, Medzian a tretiaček svieži
prenikavo hučia.

Bystrá, čerstvá rieka,
Kysuca sa svíja po chotáre, plazí.
Kol v marastoch, lúžach snem žiab krká, škrieka,
bodrí sihoť lazy.

Divo jačí, vreští,
keď potoky, jarky rozprúdia ju, dážde.
Vtedy všetko berie, vtedy všetko treští,
trávu, topoľ, raždie.

Bežkom beží gazda,
by mu pekné zbožie neskludily vody.
Chváce snopy, kríže . . . podarí sa azda,
neutrpi škody.

No keď predsa besné
vlny zhabú táčky, rolí skántria pôdu:
na Boha sa znechá, Boh pomôže z tiesne,
vynahradí škodu.

Dobrý to ľud, tichý,
usilovný, prácny, nebu verný zrejme;
sporný mravec, včelka, nezná mrcha pýchy,
mrzký blud ho nejme.

A preds' nemá priazne,
priateľa, zástupcu — len hyény, dravcov;
čím dial, tým viac krsne, do miziny viazne,
sverepých pre ssavcov.

Kedysi držiaval
karmínky, krstinky, hostinky vehlasné;
dnes ho bieda kváče, súžby machlí nával,
vidomočí pľasne.

Orbu, sejbu i žeň
riadnymi sprevádza dumnými on spevy;
tie mu koja lačnosť, palnú hasia žížeň,
vzácnnej skytnú zlevy.

Jak mu z hrudy brázdy
nestačí na dáňky, soľ, chlieb, trovy stále:
opustí kutrisko a, chudák, fujazdí
v cudzie sveta diale.

A v tom tvrdom svete
tak sa trápi, sdiera, nesie osud ľazký,
až s radostným srdcom techu v čelaď plete
hojnými peniažky.

Zimných za večierkov
na židlicu ľahne, fajči pri čelustí . . .
Chof kolovrat krúti s nevestou i dcérkou,
drobizg hrachom šustí.

A snujú dľa vôle
pásma rôznych besied, bájí, hier, povestí.
Jánošíka kúsky, Genovéfy bôle —
všetko sa tam pestí.

A tkajú vil figle,
Ježibaby čary, Loktibrady lútky;
zakliate princezny, tajné zámkov rýgle,
hnev strigôňov prudký.

Takto sa, hľa, spája
zasmuhlá skutočnosť s poesie leskom.
Trúchly žítia podzim do nadehnutia mája
stúpa v prachu zemskom . . .

Zdravstvuj, ľúby kraju,
skromné Novémesto, kolísočka drahá!
Nech ti struny vzňatia, veselosti hrajú,
slnko svieti blaha!

Pipuškin.

Credo lásky.

Z nemeckého preložil a sl. J. V. venuje — Dobrovoľník.

Stať sa ženou jedného básnika, považovala ona za najskvelejšie vyznačenie. Ale neuprosný osúd ináč určil a ona na miesto vyhovenia svojho ctižiadostivého a romantického túženia uspokojil sa musela s obstojne tichým a jednoduchým výdajom — nutená bola deliť manželský život s jedným bohatým, veľmi láskavým a jovielným pánom z Krúžovca, ktorý iba tú vadu mal, že bol trochu starší nežli ona a že trpel na jednu ináč beznáročnú a ani najmenej nie popudlivú slabosť, bol totižto v žití svojom jednostranným záhradníkom. Tento dobrý človek všetok svoj čas na to využil, by pľel, sadil, tu presadil nádhernú skupinu ruží, tam rozličné sorty kvetov zošlachtil, tam zase prihrabal a polial. A v tomto zamesknaní jeho duša, ktorá ináč nesiahala za vysokými ideálmi, dosť pôvabu a vyrazenia dostala.

Skoro jedno desaťročie uplynulo, čo viazaná bola k svojmu mužovi a tak sa jej zdalo, že jej život bol dosiaľ práve tak vymeraným, rovným a tak jednotvarným, ako pečlivo obstrihané stromoradie jeho záhrady. Skoro cez desaťročie počúva jednodielny šramot záhradníckych nožnic a šustanie vody, ktorá z kropiacej kupy ticho a jemno padala na hrady. Náš náruživý priateľ kvetov práve dľa tých pravidiel obcoval a zachádzal so svojou ženou, ktoré vzťahovali sa i na opatrovanie kvetov. Pozorne bedlil na teplotu povetria, ktoré vyžadovaly exotické rastliny jeho salonu; dľa možnosti chránil ich od prúdov aprílových chladov a od marcového slnca a ako on, vždy dľa časovej premeny roka, pre isté v črepník zasadené rastliny hneď držanie v svobodnom, hneď v

sklenníku za primeranejšie držal, tak ustálil i spôsob žitia svojej ženy — vždy ohľad berúc na teplomer a premenu mesiaca.

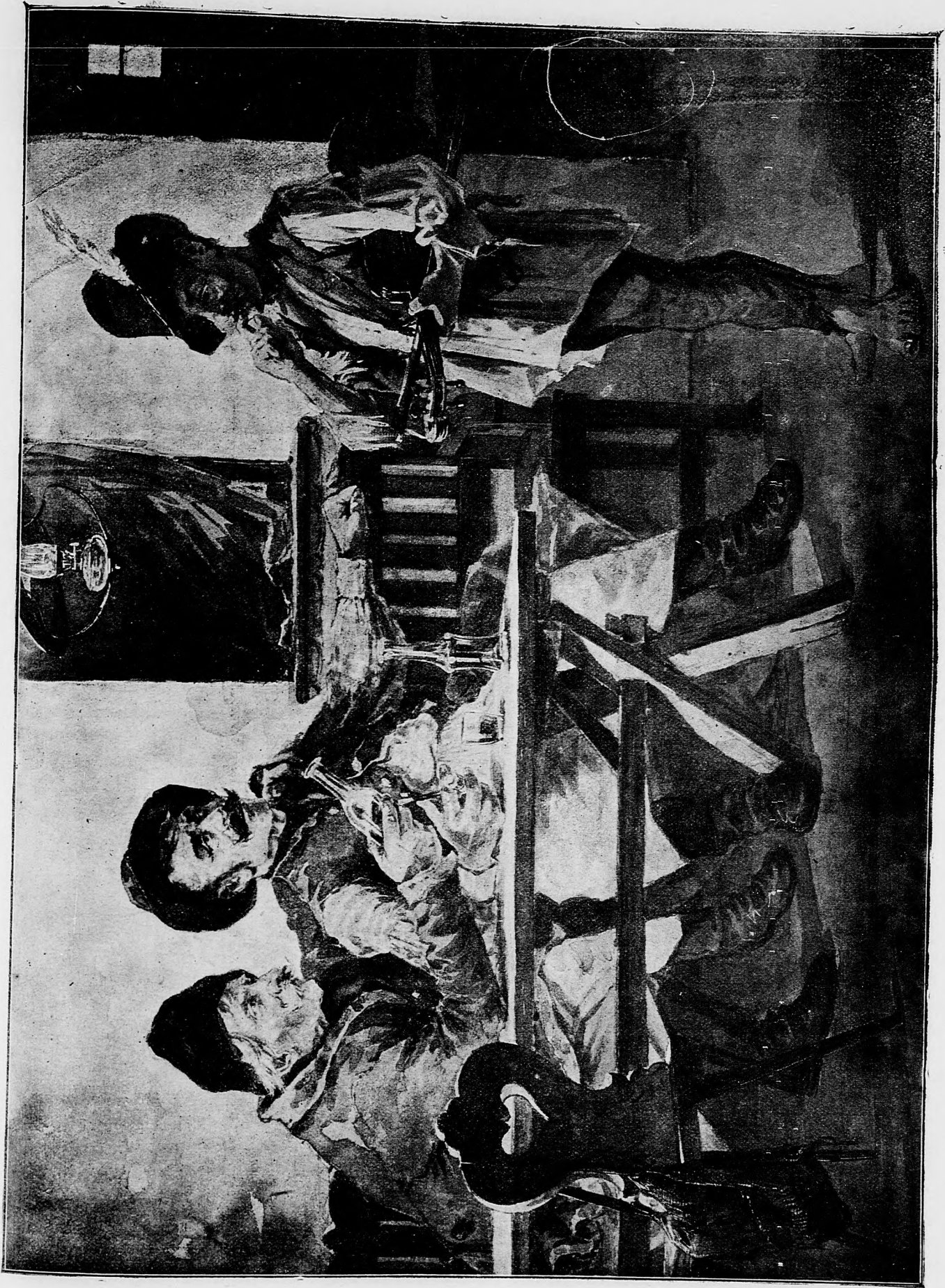
Dlho, dlho žila tedy ona ako odtrhnutá od sveta medzi štyrma múry, ktoré obklopovaly záhradu jej muža; ticho a bezúhonne ako jedna fialka trávila tu dni žitia svojho, pritom ale predsa zatúžila vše za inými, menej pravidelne a majstrovský zariadenými záhrady, kde pupenec otáča stromy a nad korunámy týchto v povetří sa húpe, kde nádherné, obyčajnému človeku neznáme, iba pod horúcimi pableskými slnca sa dariace kvety rozvíňujú svoje krásy a vnady, kde oko opojí sa od fantastického jasotu krás. Takéto záhrady často opísané nachodíme v básnických spisoch, preto čítala i ona toľko veršov a básní, koľko len soňať mohla v tomto uzavretí pestovníka kvetov, jehož litterárna známosť ohradená bola na púhe veršom zložené pravidlá povetrnosti a na jednotlivé kalendárnické príjavy.

Bez vyberania, bez rozvrhu čítala chudina všetko, čo jej len v básnách medzi ruky prišlo. Zrovna dychtila i za najmizernejšími prácami. Čítala sa šťastnou, keď našla nejaký rým na «lásku», «srdce», «dušu» atď.; potom zavrela knihu, upadla v dlhé snenie a keď sa prebudila, vzdychla si: «Oh! jak hanobne ma môj muž oklamal!»

Ináč všetko toto celé tiško by sa bolo minulo, bolo by iste len pri upení, vzdychu a túžení ostalo, keby Pružný nebol sa jej v tak povážlivom čase, keď ona 30. rok dopľňovala (a trideciaty rok má práve ten vplyv na cnosť ženy, aký má poludňajšia hodina na súhrnnú povetrnosť dňa), hovorím, keby tento Pružný v tomto povážlivom čase nebol sa jej v cestu postavil.

Pružný patrí k zvláštnemu druhu ľudskej povahy. Od hlavy až k päte zúbožený to človek, s modrými flakami pod očami a s bládu tvárou, pritom ale bedlivo učesaný na ruský spôsob, a fúzy vykručené ako nejaký Maďar. On bol jedon s tých, ktorí zanevreli na život, (ako to i dámy tak rady robia), ktorí ale vzdor tomu dľa najnovšej módy sa šatia. On, lyrik, nestaral sa o každodenné klopotanie života, a svoju volnosť a vzlet vyjavoval ženiálne viazanou kravatou, ktorá v najbližšom okamžení sa úplne rozišla. A teraz mal človek vidieť, aký výsledok docielil on zakaždým, keď zarečnil niečo so svojej dlhej básne «Credo lásky»; jemným, traslavým hlasom rozprával, a keď už na tú sloku prišiel: Ja verím v lásku, ako v najvyššieho Boha — vtedy bol cele uchvátený.

Človek pretvaračovi pri všetkej pravdepodobnosti nerobí žiadnu krivdu, keď tvrdí, že on práve tak neveril v Boha, ako niekdy v niečo iné. Ale o podobné maličkosti jak známo, panie sa nestarajú. Pekné slová boly lákadlom, za ktorým všetky liply, preto kedy len Pružný svoje «Credo lásky» zarečnil, tam boly všetky okolo neho. A milo otvorily sa ich ružové ustočká a radostne prehlty udicu sentimentalizmu, ktorú básnik s toľkou rýchlosťou proti nim vyhodil, Bože môj! Pomyslite si len: Jeden poet, ktorý tak utešené fúzy má a ktorý pritom v lásku verí, ako v najvyššieho Boha!

Počkaj, či si neupiješ.

Žena nášho pestiteľa kvetín pochodila práve tak, ako iné ženy, nevedela odolať. Pri trefom počutí básne bola celkom premožená. Predsa ale svoju snivú a blúznivú povahu v istej rovnováhe udržiavala cnosťou a hrdosťou svojej ženskosti, preto i bola nepriateľkou všetkému dvojmyselnému a pochybnému. A básnik vo svojom «Credo lásky» vyzdvihnuto vyjavil, žeby on vôbec žiadného usozumenia nemal pre tých sbožnovateľov, ktorí s vysokopovznesenou hlavou prichodia, akoby pohrdali každým zákonom a zvykom.

Mladá pani si tedy «Credo lásky» vzala za vzor, uskočila zo záhrady Kružca a vrhla sa v náručia svojho básnika. «Ja nemôžem ďalej s tým človekom žiť. Osvoďte ma od neho!» V podobných prípadoch vždy «tým človekom» menovala svojho muža.

Pružný bol na chvíľu zarazený od zadivenia. Na kýho čerta prišlo na um tridsať ročnej dáme vážne brať to, čo on v jednej ľúbostnej básni povedal. Ale čo bolo robiť, bol vtiahnutý do hry, prišlo mu dobrú tvár robiť. Spokojne vzal vtedy na seba, s čím ho osúd tak neočakávane obdaril a to tým viac, keďže táto dáma v svojej záhrade Kružca následkom zdravého povetria a pozornej opatery veľmi dobre sa zachovala, preto ani nerobil žiadnej námietky.

V prvých dňoch bolo to vskutku rozkošné. Potom bolo sa čo obávať podvedeného muža; museli sa skrívať pod falošné meno, často byt meniť a pritom rozumie sa odľahlé, menej oku vydané byty pobočných ulíc Pešfubína vyhľadávať. Iba večerom mohli na ulicu pri dostatočnej obozrivosti a robiť spešné prechádzky pri svite mesiaca pozdĺž pochmivorej hradby.

O ty uchvatná moc romantiky. Čím väčší strach ju nadchodí, čím vynálezivším je on v ochranných prostriedkoch, čím hustejšie záclony žiadal mať na oblokoch a závoj na jej tvári, tým väčším a významnejším jej prichodil. Nocou otvorili malé obloky bytu, hľadeli hore k hviezdám, ktoré ešte krajšie iskrily ako strážne plamene na susednej dráhe a vtedy reční jej on: Ja verím v lásku ako v najsilnejšieho Boha. Všetko toto bolo tak báječné.

Škoda, že toto šťastie netrvalo dlho. Muž bol stále tichým a nedal o sebe nič znať. Odkedy ho žena hanobne opustila, zatarasil vchod ku svojmu väzu, vrátil sa k opatrovaniu ruží a pôsobilo mu to tichú radosť, že aspoň tieto ho nemôhly opustiť, pretože sú dlhým a silným koreňom k zemi viazané. Naší zaľúbenci našli tiež čo skoro svoj pokoj, vrátili sa do mesta a — tu tak sa zdalo mladej panej, akoby jej božského básnika zamenili boli. Útok, bázeň pred predkvapením, strach pred odkrytím, ustavičný nepokoj a všetko, čo jej predtým narušivosť podraždovalo, teraz samo od seba zmizlo. Teraz už počala mu rozumieť, teraz konečne videla jasne. Pri každej malej príhode, pri usporiadaní každodenného občianskeho života učila sa poznať toho muža, s ktorým ona teraz žila.

To málo, čo mu príroda na vyšších, hrdinských a vnútorných nápadoch dala, bolo v jeho veršoch tak vy-

čerpané, že mu nič neostalo pre vlastnú potrebu. On bol malým, egoistickým a predovšetkým, čo láska nikdy neodpustí, pri veľmi [hnevlivým. Pritom by vyhol náhodilým prenasledovaniám, musel si svoje fúzy oholiť, pretože veľmi spotvorene vypádal. Ako cele iným bol vtedy, keď sa jej — mladoň s napálenými kaderami — po prvý raz pri svetle sviečky zjavil a jeho «Credo lásky» rečnil. Teraz v utiahnutosti, v ktorej k vôli nej ostať musel, ukázal svoju skutočnú farbu a prišli na javo všetky jeho slabosti a pošetilosti, a najhoršie bolo, že ustavične nemocným sa robil, a keď si človek cez dlhší čas namyslí, že na niečo trpí si, tak skutočne chorým ostane.

Pružný zaobálil sa do flanelu, nastaval medicíny a škatulky s prášky a pillulami. Cez dlhší čas mladá pani nútená bola konať práce milosrdnej. Bez reptania niesla ona tento osúd, predsa ale tak sa jej zdalo, že v tom je obsažená pokuta za jej pomýlený krok. Potom ale ochladla jej horlivosť v tomto zamesknaní. V dusne horúcej izbe, kde vo vlnených obväzkoch zakrutený básnik sedel, pomyslela si na svoju záhradu, ktorou tak milá vôňa vládla, kde tak zdravé povetrie vialo, a zjavil sa jej pred očima ten dobrý opatrovník kvetí. Videla ho medzi ružami a stromami hore-dolu chodiť a bol taký tichý, taký jednoduchý, taký nežistný. Oh jak vysoko stál on teraz nad tým človekom, pri ktorom ona teraz sedí.

Po uplynutí jedného mesiaca milovala svojho muža, a milovala ho skutočnou, čistou, nie namyslenou oddanosťou. Jedného pekného dňa písala mu dlhý list, plný útrpného ubezpečovania o jej oľutovaní a o jej láske, ktorá teraz prebudila sa v nej. On neodpovedal cele nič; snáď myslel si, že ešte je nie dosť potrestaná. Potom posielala mu list za listom, prosebným hlasom utiekala k nemu o odpustenie a dovoľenie, by sa mohla navrátiť, uistovala ho, že ho teraz lepšie miluje, nežli svoj vlastný život a žeby radšej smrť volila, nežli by mala «s týmto človekom» žiť. Teraz tedy už i milenec klesol na čiaru označenú «s týmto človekom». Rozumie sa že cele potajomky písala, lebo domýšľala si, že Pružný ju ešte vždy miluje, preto práve tak túžila za odpustením svojho muža, ako sa bála žiarlivých návalov milenca.

Keď konečne následkom mnohých prosieb dosiahla odpustenie muža, ktorý teraz už náchylný bol ju nazad prijať, konala predpravy na zpiatočnú cestu k svojmu krbu a to tak tajne, akoby sa jednalo o nebezpečný útok. Jedného večera, keď básnik, ktorému život sa už dávno zdľhavým zdal, a ktorý poznove hrdým sa stal na svoje novonarastlé fúzy, do jednej spoločnosti šiel, by tam svoje «Credo lásky» predniesol, zahalila sa do svojho plášťa, odbehla na najbližší roh ulice, kde vystúpila na drožku svojho muža, ktorý osobne prišiel pre ňu. Navrátila sa tedy do záhrady Kružca, navždy vyliečená od túžby, stať sa ženou nejakého básnika.

Na jednom básnikovi, ktorý dľa tohoto týmto vypadal, pokazila si celú chuť. Také hľa všelijaké pletky pôsobi v živote ľudskom pocit lásky. Ale to len vtedy, jestli nezná kto na úzde držať tie začiatkové city. Rozumná výchova seba-samého ochráni fa od podobného.

V pamät.

Snívajte si, snívaj, spanilá ružička,
nech ťa v hravých sníčkoch anjel mieru hýčka.

Snívajte si, snívaj, nech ti radosť rastie,
po luhoch sprevádza blýskavé ťa šťastie.

Snívajte si, snívaj nech ľúbezné kvietky
ozdobujú cesty námah tvojich všetky.

Snívajte si, snívaj, v kolembavom čluku
splývaj riekou žitia k túžob vrelých splnku.

Snívajte si, snívaj, pôvabná družičko,
duch blaha krm srdce, bozkaj tvoje líčko.

Dlhomír Polský.

CHÝRNIK.**Úctivé upozornenie!**

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prílepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bidlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávostiam ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Jeho veličenstvo kráľ vo štvrtok, 8. t. m. dával všeobecný výsluch. Pred výsluchom noví zástavníci uhorskí, za hlavného stolovníka vymenovaný gróf Andrej Csekonics a za taverníka vymenovaný gróf Julius Szapáry složili predpísanú prísahu do rúk jeho veličenstva; pri tomto výkone asistovali ministerský predseda Széll, minister a latere gr. Julius Széchenyi a zástavník Juraj Bánffy. Popoludní o 2. hod. kráľ sprevádzaný svojím pobočníkom navštívil atelier maliara Juliusa Benczúra. Panovník obzrel si tu podobizeň kráľovny Alžbety, ktorú rozkázal u umelca pre Idu Ferenczy, dvornú dámu nebohej kráľovnej. Kráľovi veľmi páčil sa už skoro úplne dohotovený obraz kráľovnej jako i veľký obraz objednaný vládou pre museum pekného umenia a predstavujúci hold zákonodarstva pred jeho veličenstvom dňa 8. júna 1896. Kráľ vyše pol hodiny bavil sa u Benczúra a za tento čas viackrát pochválil vyznačeného umelca za jeho pekné diela. Jeho veličenstvo večer odcestoval do Gedeľova, zkadial sa už v pondelok, 12. t. m. vráti do hlavného mesta. Vtedy totiž zas bude všeobecný výsluch v budínskom kráľovskom hrade.

† **Pavel Kuzmány.** V sobotu 10. t. m. zomrel v Prahe po dlhšej nemoci, v 65. roku života, Pavel Kuzmány, slovenský spisovateľ, bývalý správca Živnostens-

skej banky pre Čechy a Moravu. Zosnulý bol rodom z Banskej-Bystrice. Pavel Kuzmány žil v Prahe. Písal český a slovenský; posledne vydal zvláštny sväzok «Rozpomienky a kresby», sossbierané kratšie besednice, kypriace vtipom a svedčiace o jemnom pozorovateľskom talente. V Česku bol všeobecne vážený, čo vynikajúci národohospodár a finančník, bol jedným z najzaslúženejších zakladateľov Živnostenskej banky, jejímž prvým správcom bol od založenia až do roku 1874. Činnosť jeho na tomto jednom z najvynikajúcejších českých peňažných ústavov k jeho rozkvetu prispel v miere veľkej, bola dľa soznania samých Čechov neoceniteľná. Slovenský národ utratil v ňom verného syna, a dobrého pracovníka. Večná pamäť.

P. pravotár Dr. Vladimír Krno presťahoval sa do Pezínku a prevzal tam pravotársku kanceláriu po zosnulom Dr. Jaroslavovi Minichovi.

Sňatok. Slečna Ottilka Rigellová bude mať sňatok s pánom Jozefom Fábry dňa 25-ho novembra vo farskom chráme Františkova (IX. Bakáčovo námestie) v Budínešti.

Nový farár. Jozef Zoszyák, novotský farár prešiel na thurdošinskú faru.

Omilostenie. Šesťnástim obyvateľom liskovským, ktorý boli pri minulej vyslaneckej volbe pre nepokoje na pol roka uväznení, jeden mesiac odpustili, a je vraj nádej, že aj ostatným šiestim, ktorí sú na rok posúdení, pokuta zmiernená bude.

Antisemitismus. Okresný výbor viedeňského predmestia Margarethen uzavrel podaf na mestskú radu prosbu, aby Heineho ulica v 5. okrese premenená bola na Vogel-sangasse. Heine bol žid.

L'adovec v novembri. Z Deesu oznamujú, že tam 1. novembra za veľkej búrky a hromobitia padnul veľký l'adovec, čo v novembri je dosť veľká zriedkavosť.

Antisemitismus v Nemecku. Pri doplňovacej volbe vyslanca do ríšskeho snemu za zomrelého Liebknechta v Berlíne, hlasovalo za antisemitického kandidáta Ulricha 10.490 voličov.

Obeta. Pani Kornelia Kuhinka spišsko-križovetskému katol. kostolu jednu peknú zástavu darovala. Križovevskí veriaci jej za tú obetu hlboké vďaky vzdávajú.

Podivínsky testament zanechal v Nizze kapitán Clayton. Poručil totiž svoj majetok asi 3 milióny frankov svojim dvom dečram pod tou podmienkou, že sa nesmú vydať za Žida, ani za Amerikána.

Deficit parížskej svetovej výstavy bude asi 3 milióny frankov. Príjem bol totiž asi 2 milióny frankov a výdavky obnášaly 5 miliónov frankov.

Oheň. Dňa 1-ho novembra v spišskej Novej-Vsi try gazdovské budoviská zhoreli a dva kone sa spálili.

Desná smrť. Dňa 29. októbra v spišskej Novej-Vsi v honvédskej kasárni istý Jozef Repaszky, murár stoku (kanál) mal čistiť. Sotva vstúpil dnu, vyvinutými plynami (gaz) omámený sa vyvrátil. A napriek rýchlej pomoci ho už nemohli k životu priviesť. Človeče pamätaj všade na smrť.

Vážne pre ct. obecenstvo. Müllerov duplovanoelektromagnetický kríž ači hviezda R. B. Nr. 86967, ktorý po celom Uhorsku obľúbený jest, má dnes jedno vysvedčenie po ruke, ktoré dôslovne uvádzame: Ctený Pán Müller! Nemôžem zamlčať, abych Vám moju najsrdečnejšiu vďaku nevyslovil, lebo jestli na svete účinného lieku jesto, nenie možno aby Váš prevýšil. Na jar tohoto roku bola moja matka, ktorá na žalúdok trpela a lupánim napadnutá bola už tak zle, že vôbec nemali sme nádeje našu milovanú matku životu udržať. Bola ona viac kostre ľudskej podobná a nemohla žiadnym údom hýbať. Hľadal som utočisko u Vášho liečivého aparátu kríža to elektromagnetického R. B. Nr. 86967 a zkusil som ku môjmu najväčšiemu zadiveniu, že moja matka po štvorotýždňovom nosení Vášho aparátu lôžko opustila a teraz sa chvála Bohu docela zdravo a dobre cíti. Ani nenie možno dostatočne na srdce klásť každému, kto na také choroby trpí, by sa na Vás obrátil a Váš požehnaný aparát sebe obstaral. Prijmite pane Müller, v mene našej rodiny ešte raz našu najsrdečnejšiu vďaku a milý Pán Boh nech Vám žehná a za Váš vynález sa Vám odplatí. Značím sa s povďačnosťou a úctou Juro Barth v. r. v Baračke, dňa 18. júla 1900.

DOPISY.

Vajnory pri Prešporoku.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Prosíme úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Tohto roku polné úrody sme tu mali slabé; poneváž sme mali veľké sucho, tak že nám od božej jari nepršalo až po dnes. Síce 26-ho septembra prišiel dážď s kamencom až na podvečer. Strachom a hrôzou sme boli preplnení že naše nádeje v našich vinohradoch budú zničené. No buď Pánu Bohu chvála a vďaka, naše vinohrady zostaly bez úraza kamenca a len v susednej obci Račišdorfe, kamenec mnoho tisíc škody zapríčinil.

Preto my sme tu až 10-ho oktobra započali naše vinobranie a tešili sme sa peknej úrode vinohradov. Hrozná nám tak zdravé dozraly, že to 80-roční ľudia nepamätajú, preto i vini mušt vážil do 14 stupňov dľa váhy Wagnerovej a dľa váhy Glosteneib o 5 stupňov viac. Lanského roku nám hrozná moc zhnily, prv než dozrely, preto tie najvýbornejšie vážili 2—4 stupne, dnes máme mnoho lepšie vína. Preto níže podpísaný, ctených pp. šenkárov a vínokupečov sem povoláva, ktorí chcú zdravé hroznové vína sebe zaopatrit. Tiež i pánom duchovným s ochotou a zvláštnou bedlivosťou zdravé hroznové vína pošle dľa ich žiadosti, ochotne k službám stojáci *Pavel Fekete.*

Zvolene.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Jaký je to utešený pozdrav: pochválen Pán Ježiš Kristus! Preniknúť má každého kresťana, ktorý v ňom verý že je Syn Boží! Nie jako to mnohí kresťania sa zpieraajú proti tomuto výrazu kresťanskému, alebo sa haňbia za svojho Vykupiteľa k vóli židom!

Takéhoto podobného sa aj tu vo Zvolene stalo dňa 14. okt. bež. r. pri otváraní ev. čítajúceho spolku. Je to pekná vec kresťanský spolok založiť, bez rozdielu náboženstva, nech je len pod zástavou Spasiteľa Ježiša Krista... Ale nie taký, jako to tunajší pán tatík ukuval s niektorými bývalými panslávami a židmi židoliberalný spolok pod rúskom evanjelictva! Obyčajne to býva a byť musí, že pri cirkevných spolkoch duchovný má výlučne právo prvé miesto zastať čo predseda. Aj tu predsedal miestny ev. farár pán Pavel Blatnický. Človek by myslel, že aby jako duchovný hlbšie prenikol srdcia veriacich, nábožnými slovami pochválen Pán Ježiš Kristus zahájil spolkové shromaždenie. A či sa tak stalo? Nie! Pán predseda pekne v maďarskej reči zahájil shromaždenie, ale nie v mene Boha, t. j. nie s pozdravením pochválen Pán Ježiš Kristus, lebo hanbil sa pred niekoľkými židmi. Hanbil sa za svojho Vykupiteľa a Spasiteľa, lebo bol tam aj povesný meč, ktorý len nedávno mal chuťku sa máčať v kresťanskej krvi, keď jedného evanjelika vyvolal na súboj. Nevie, čo by bol povedal pán tatík, keby bol mal o jednu ovečku menej padnutú v súboji. Ale to Boh nedopustil, a nestalo sa nikomu nič!

Veď keby tento čítajúci spolok mal koľko-toľko evanjelicko-kresťanského náteru, nemal by som príčiny o ňom písať, že je nie spolok pre kresťansko-evanjelických ľudí. Tam však je vyobcovaný Boh aj národnosť, t. j. materinská reč slovenská. Z tohoto vidno, že keď sa nezačalo v mene Ježiša Krista, nuž dokončilo sa v mene ancikrista, t. j. o pol dvanástej už frčaly flaše a stolice ponad hlavy s ruhaním Istenek a Istenek mariad. Takého podobného sa stalo aj dňa 30. okt., že každý utekal kade ľahšie... Hľa, kde neni milosť božia, takéto bývajú následky, ktoré nedonesú blahej pamäti úspechov.

Pri usporadovaní spolku bolo spomenuté a po novinách vytrúbené, že náboženský spor bude vytvorený, a že každý môže do spolku vstúpiť, aj žid — pekný kresťanský spolok! A čo sa stalo pri otváraní spolku? Ev. pán organista jak zazrel tam niekoľko katolíkov, plným hlasom začal osopovať sa na prítomných, keď kričal, že sú tam aj takí páni, čo tam nepatria. Konečne toto sa dotklo katol. mladíkov, a zdialili sa, uspokojac sa s tým heslom: to je nie spolok pre veriaceho v Ježiša Krista, ale len pre židoliberalných cesnakocibufových panákov, lebo tých nevyháňajú. Jedným slovom, tam nemá miesta katol. Slovák a ľudák ani Ježiš Kristus: to všetko je odtiaľ vyobcované! Tento spolok židoliberalný usporiadali niekdajší tuhí panslávci a teraz pod kepienkou so židmi vlastenčiami. Spojili sa z liberálnou vládou, lebo táto potlačuje katolíctvo. Ale prídu časy, že sa pohašteria,

lebo čo skoro už nie len katolíka ale ani evanjelika nebude v žiadnom úrade, to vidíme aj tu na stanici. Preto drahí bratia evanjelici neverte lstivým pokriťcom, ktorí len na tom pracujú, aby mohli vieru Ježiša Krista pokaziť. Ale náš Vykupiteľ to prísľúbil, že nepriateľov budeme mať vždy, ale nás nepremôžu ani pekelné brány! A preto radno by bolo, jakýkoľvek kresťanský spolok otvárať len nech je to v mene božom t. j. v mene Ježiša Krista. S Bohom.

Tichý pozorovateľ.

Dôstojný Pán Redaktor!

Z Prievidze.

Ostatných časoch najviac hovorené bolo o fundácii p. grófa Pálffyho na vynaúčovania synov strednej triedy. Neomýlné je to pekná fundácia aj veľká, ale Bohu žiaľ, z tej chudobný ľud málo, alebo nič nemá, lebo nepatrí do strednej triedy.

My by sme boli občakávali, aby veľký fundator si bol spomenul na jeho bývalých poddaných, ktorí od viac století jemu zeme v potu tváre zrábali, ktorí jemu státisíce urbarských daní platili, jemu zo statku z masla z konopí čiastku dávať museli, ba jako Pravňani každoročne jeden funt šafranu a jeden povoz každoročne vysluhovali.

Keďby si jeho Excellencia len to poráťal, čo za výmenu urbarských robôt od Pravna a Prievidzi za toľké stoletia dostal, už táto summa sama vyše dvoch millionov korún činí, a keď ešte k tomu vezmeme výmenku krajinskú a odmenu regálu, tak tieto dve pozície zase vyše dvoch millionov korún vynášajú; nebola by teda neslušná žiadosť, keď by na toto ohľad berúc ku pr. gymnasium prievidzské na 8 tried doplnil a takú fundáciu založil, žeby v ňom sa vyučujúci žiaci žiadnej školskej učebnej taxy platiť nemuseli. Ďalej keď by naše kostoly — však aj tak je patrón — zväčšil dal lebo v Handlovej, v Chrenovci, Gajdli, Brezách a Porube sa už ľud v zimní čas do kostola nevmetí, tak že veľká čiastka musí pred kostolom stáť. V Pravne už polovic kostola je zavretá od rokov, a nechce ho dať spraviť, tak že sa musejú s ním pravotiť. Pekne by bolo keď by tie remanencionalské a kopaničné výmenky, ktoré od Bojničanov, Kosovcov, Gajdlovcov a Chvojňanov požiada, tomuto chudobnému ľudu odpustil, však by to nebol ani úroku úrok od tých millionov a poplatkov, ktoré už do jeho a jeho predkov kassy sa složily. Základ jeho bohatstva boly naše a predkov našich ruky a krvopotné roboty; možno že ho snáď Svätý Duch osvietí a naše vzdychanie vyslyšané bude. Dal by Pán Boh! však my jemu vo všetkom ideme na ruku jako to videl pri kontraktach skrze hľadanie kameného uhliá.

Čo sa týka politického života, len ten chýrny pán Filperger navádza nás aby sme nastúpili na liberálnu stranu a pri budúcej volbe podporovali akéhosi Markohút Haladára neznámeho fiškála z Pešte. Ba tento sa už aj chvastá, že mu bude hračka zvíťaziť, lebo že ho bude p. gróf podporovať. — Nám je známe len to, že sa pán gróf vyslovil, že sa nebude miešať do voľby. Ale keď by ho aj podporoval nuž my veru pána grófa nasledovať

nemôžeme, lebo však čo ostalo zo všetkej svobody ubohému sedliakovi nežli to, že sebe slobodne môže voliť ablegáta a že v tom jemu nikto nerozkáže ba ho ani navádzať nesmie, hlavne nie služný a notár; lebo v páde tom že by sa to dokázalo, za kriminálny priestupok trestaní budú.

Dobre sa majte na pozore voličia a nedajte si žiadné násilnosti robiť. Však ste vy neni ovce, ktoré môže zahnať kde chce, ale ste ľudia rozumom od Boha obdarení a máte si dobre rozvážiť v kom máte dôveru skladať. — Však ste už dost skusili, čo vám osožilo minulých časoch peštiánskeho fiškála za ablegáta mať. Nenie ste vy nato, aby ste p. Filpergerovi pomáhali pred vicišpánom sa podlizovať a neznámemu človekovi pomáhať, aby sa na vašich pleciah zdvihol z tmy, v ktorej nateraz sotrváva. Ba keď by to voľáky chýrny človek bol, že by vám mohol byť na pomoc, ešte by sme sa nečudovali, ale celkom cudzy, neznámy človek od ktorého žiadnej úfnosti neni. Pre toho by sa nevyplatilo ľudovú stránku zanechať a na liberálnu prestúpiť.

Počúvame síce, že ten opaterný gazda a veľký ľudák Juraj Mokry z Nedožedia a aj rychtár lazianský už klukujú a hovoria, že oni musejú byť na liberálnu stránku, lebo po ohni veľkú podporu dostali cestou vrchnosti. — Čudujeme sa tomu dobrému gazdovi aj jednemu aj druhému, že takto smýšľať môžu! Však oni maju vedeť, čo dostali, to bolo všetko z krajinských a milodarných peňazí; to im nedal služný zo svojho vačku, to len cestou úradu šlo, lebo všetky verejné peniaze touto cestou doručené bývajú. Pravda p. Filperger tú nevedomosť ľudu neužil a s tým sa vystatoval, že on to vykonal. — Čoby vykonal! Jeho povinnosť bola nešťastie do stolice oznámiť a povinnosť stolice o podporu sa obrátiť na patričné mestá. Však zato platíme pánov úradníkov, aby nám slúžili! Aj tak málo, aspoň málo dobrého za tie veľké platy robia. Tedy nech sa nevystatujú s tým, čo pravda neni.

Pane Mokry a čo je s tou siedmou sviatostou, za ktorou ste pri predešej volbe tak žialili a nechceli ste byť na liberálneho kandidáta — či ste to už zabudli? Úfame, že nie, a že budete sotrvávať tam, kde ste boli. Nebudete ani Judášom ani Petrom; raz sa to svobodnú vôľu, použite ju tak jako vám svedomie a ľadce káže.

Úfame, že list tento si ľud dobre rozváži a s predsevatia sa zklátiť nedá. Do videnia! *Prievidzan.*

V Gbeloch.

Mnohovážený Pán Redaktor!

Prosím ponížene pána Redaktora nech sa neráča nahnevať čo im poviem. Ja som sa pýtal súseďa, ktorý je vo výbore, že čo ten pán z Nitry a pán služný tolko k nám chodievajú, a on mi odpovedal: nuž ty somár, vymerávajú cestu z Gbelov do Leopoldu a do Illavy, kade je najkratšia! Potom som sa ešte pýtal, a načo? Nuž cheú ju vydlážiť s tými peniazmi, čo už od mnoho rokov boly odložené a splesnivé. U nás sú tak múdri ľudia, že na miesto šparkassy nechávajú splesnivé tisíce. Včul ich čistia a častejšie k nám chodia i predošli p. notárius

z Radošoviec. On je veľmi dobrý človek a preto s predoslými priateľmi jako jedna ruka, ktorej mnoho máme ďakovať. Viem, že sa hneváte p. Redaktor keď Vám také hlúposti píšem, ale ja som sprostý človek, inakšie neviem. S Bohom! Dočkajte, ešte voľačo, kto pojde prvý po tej ceste vykladanej, to Vám odpíšem. Z *Kučerova*.

Otcovský hlas k svojmu ľudu. Napísal a Rodákom svojim venoval: *Andrej Rojko*, jubilárny r. k. kňaz, farár na odpočinku. V Budínpešti. Tiskom Tlačiarne sv. Gerharda nákladom pôvodcovým. Cena jedného sošitu 10 hal., 10 sošitov 90 hal., 50 sošitov 400 hal., 100 sošitov 760 hal. Knižičky obetivý rodolub môže odpredať, alebo rozdať. Peniaze pošlite na: «Szent-Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter-utca 44.

Musel by mať z kameňa srdce, komu by neišlo do plaču, pri čítaní Otcovského hlasu tohoto. V ňom odoberá sa náš milený rodolub, stavec blizo 80 ročný od teba ľudu slovenský! Zároveň i uverejňuje svoj testament tebe ľudu venovaný, záležiaci v dobrých radách pre teba. Sú v tom dielku složené vaše krivdy a zľaznosti a je tu vyrečený ortiel nad nepriateľmi vašimi s tou neohrozenou smelosťou, ktorú ste vo spisoch Rojkových vždy obdivovať mohli. Pôvodca si sám želá, aby jeho posledné slová k vám *neomylne každý rodák a každá rodáčka sebe obstarala*. Áno, urobte to: tých 5 kr. každý môže na to venovať — ale urobte to čím skorej, urobte to hneď!

Spisy redakcii zaslané.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihomi. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina. Tlačou a nákladom Karla *Salvu* v Ružomberku vyšly nasledujúce odporúčania hodné spisy:

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník II. č. 1. Dostať v knihtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Mariacella v Stýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

«**Ja som nepoškvrené počatie,**» to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

«**Ježiš, priateľ dietok.**» Modlitby a piesne pre katolícke školské dietky. Sostavil Štefan *Janovcsik*, farár likavský. Sodobrením cirkevnej vrchnosti vo Spiši. Tretie vydanie. Lipt. Sv. Mikuláš. — **Cirkevné piesne** na povšedné dni ku sv. omši s notami. Vyňaté z modlitebnej knižky «Ježiš, priateľ pietok.» Sostavil Štefan *Janovcsik*. Ružomberok 1900.

Ružencová knižička. Albána Stolza, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Odkazy redakcie.

Janko Šarišan. Neni možno. Pošleme dopis pánu Rojkovi. Lež pošlite nám číslo Felsővidéku, v ktorom nás p. Kurimszky napáda. My mu pošleme ta odpoveď. Odpíšte nám aj Vašu adresu.

Štefan Hl. Tuzla. Čo píšete, to píšete a nikdy vám nič neuvejníme. No tento dopis — že je kratší — budete ho mať v budúcom čísle.

J. C. básnik. O rovňanských krémároch verše pre kšeft nemôžeme uverejniť.

Piešť'an. V budúcom čísle.

Pavel Fekete. Vajnory. Vy na dopisnici napádate nás, že sme Hrčkov dopis za 8 korún uverejnili, a váš nechceme zato, zato že nie ste žid. A ešte vaše riadky modrou ceruzkou podfahujete. Nuž toto je od vás hrubianstvo. Kto čítal Hrčkov dopis a našu pripojenú k tomu poznámku, vie, že sme tých 8 korún za dopis neprijali a žida za to ešte aj kárali. Váš dopis uverejnily sme, ačkoľvek je to len jednoduchý kšeftársky oznam. Nevieime kto ste, čo ste, ale hoc by ste bol bárským, my toľko seba-vedomia máme, že takých úrazok od nikoho neza- sluhujeme.

Karol Weiss, fabrický robotník Viedeň. Len prosím vás nerozpisujte sa. Jako to toľko uverejniť? Musíte pozhovieť.

Š. A. v Častej. Váš dopis je krátky, preto ho aj uverejnime, ale musíte tiež trochu pozhovieť.

Starý dopisovateľ. Len nikdy nepíšme k vôli kšeftu výlučne: lež k vôli kresťanským ľudovým zásadám. Týchto pridržíme sa a milujme sa vospolok.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecestvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnoho-kráť tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7.40—7.90 kor., peštianska 7.—7.45 kor., z Báčky 7.40 kor., banátská 7.30 korún.

Raž: 6.60—7.05 kor.

Jačmeň: na krm 6.—.—.— korún, do pálenice —.—.—.— kor., na várku —.—.—.— kor.

Kukurica: 6.50.—.— kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	26.40	25.20	23.80	22.60	22.10	20.70
	6	7	7½	8		
	19.—	15.70	14.70	11.60		

Otruby po 100 kil.: drobné 8.80 korún, hrubé 8.80 korún.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7.75.

Proso: 5.60—5.70 kor., všetko po 50 kil.

brnava 7. —, pestrá 5. —, drobná 9.25—9.75, cúdená —. **Hrach:** 10. —, 12. —, lúpaný 18. —. *Sušovica* horšia 11. —, lepšia 14. —. **Mak:** 25. —, 26. —, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 75. —, 80. —. Lucerna 64. —, 66. —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 124—126. —, Slanina $\frac{3}{100}$ 120. —, $\frac{4}{100}$ 116. —, udená dobrá slanina 116. — po 100 klg.

Lekvár srbský transito 14.75 — po 50 klg.

Petrolej trojkrižový 44. —, dvojkrižový 42. — za 100 klg. netto.

Olaj repcový 76. — za 100 klg.

Remeň: funtovice k. 154—160; terey prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; tefaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spiritus odanený rafinovaný 116.50 —, denaturovaný 37. —, 37. $\frac{1}{2}$.

V Tlačiarňi Sv. Gerharda

Budapešť, VIII., Práter-úlica 44.

možno objednať a dostať

Sveto-Štefanský Kalendár za 60 hal.

Veľký Kresťanský Kalendár za 40 hal.

Pri väčších objednávkách značné zníženie cien.

Jednotlivé výtisky len na predbežné doposlanie peňazí odosielaajúsa.

Ostatné potuvanie do RÍMU!

1900. decembra 2-ho.

Cestovanie do Jeruzalemu a na Svätú zem

1901. februara I-vej polovice.

Oby dve cesty riadi

„MAGYAR UTAZÁSI IRODA“

Budapest, IV., Zsibárus-utca 1.

Darmo a vďačne dáme vysvetlenie.

Do pozornosti pánom roľníkom!

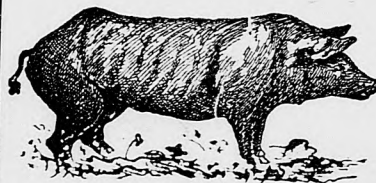
Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trváce hospodárske stroje**, — lebo príslovie je: čo je **dobré**, je i **lacné**, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v Bytči (Nagy-Bittse).

Pozornosti našich hospodárov

čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti **dúlu sviň,**

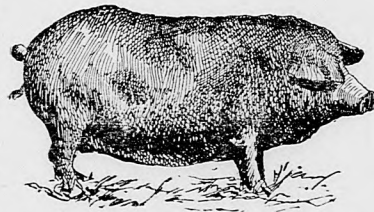
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posíela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumenty svedčia. Pri riadnom

užívaní povyháňa akékoľvek ne-duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

KAROL MOLLER

vínokupec

v Trnave, Belokráľ u. č. 433.

doručuje

Biele stolové víno 1 litrovej fľaši 40 kr.
Biele pečienkové víno z pivnice p. gr. Telekyho 50 kr.
Muškátlové biele z roku 1895 s obsahom 7 zl. od gr. Telekyho 75 kr.
Perla Karpátov, výbor vína z roku 1892, 0.6 l. Zvlášte pre chudokrevných a zotavujúcich sa chorých 85 kr.
Prázdne fľaše prijímajú sa nazad po 10. halieroch ak môj nápis je na nich.

Vina v sudoch.

Od 50 l. vyše bez dane po 100, 200, 300 l. atď.

Terajšia cena stolového vína je po 100 litroch 26 zl.

« « pečienkového vína « « 34 «

NAŠA NÁDEJ,

mesačné sošity k poklone prevelebnej Sviatosti Oltárnej a ku cti prebl. Panny Marie.

Vydáva Tlačiareň Svätého Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.), sem sa majú poslať predplatky a reklamácie. Predplatná cena týchto obrázkových výborných sošitov je len 1 zlatý na celý rok.

Veľká Novina,

čili:

La Sallesteské Proroctvo,
a Veľká Pliaga Sveta,

razom objednané sú k dostaniu za

— 55 krajeiarov. —

K dostaniu jedine

v tlačiarňi Sv. Gerharda, Budapešť Práter-u. 44.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fľaša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

v Rudolfa Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, IX. Üllői-út 91/a.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hu-

čaniu uší, migrenu, prostriedok! mokrosti postele, slabosti, záduhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieranu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohlavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, Nie tajní prostriedok!

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kďežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzi. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposlať hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábatým prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďakočinení potvrdujú istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiace pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korun franco.